

KRAJSOVSZKY GÁBOR:

SZEMELVÉNYEK AZ ELLENSÉGSZERETET ÉS A JOGOS ÖNVÉDELEM KÉRDÉSÉHEZ¹

Rajk László feloldozása és kivégzése

<Évek múlva tudtam meg, hogy a politikai rendőrség feje természetesen a Rajk-ügyben is hazudott előttem. Rajkot 1949. október 15-én végezték ki, Kádár János belügyminisztersége alatt és őt is a hóhértörvénybe ütköző büntettek miatt állították népbíróság elé. Azt állítják, hogy Kádár belügyminiszter vette volna Rajkot rá – baráti alapon – a beismerő vallomásra, aminek fejében gyors szabadlábra helyezést ígértek neki a bírósági színjátkozás után. (Ennek technikáját Rajk László is jól ismerte ... Rajk szervezte meg az ÁVH-t – KG) Különös hatással volt rám a Rajk-ügy, de gyakrabban csak később gondoltam rá; akkor, amikor megtudtam, hogy felakasztották. Börtönablakomból s éppen Rajk kivégzésének napján, 1949. október 15-én, néztem végig egy akasztást. Olyan gyanúm támadt, hogy őt végezheték ki akkor a fegyház udvarán. Ott már hajnal óta ácsoltak és kalapáltak. Az idő is elmúlt és aznap elmaradt az ébresztés. A fegyencnek ébresztő nélkül nem szabad felkelnie. Egyszerre nagyon mozgalmas lett az udvar, de az ablakomból csak keveset láttam. Kiveszem a tribün és az akasztófa körvonalait, az ott nyüzsgő személyek alakjai azonban elmosódnak. Azt is sejtem, hogy a halálraítéltet még nem hozták ki a bitófa alá. Elkezdek dörömbölni az ajtómon. Szerencsére egy tisztességes fegyőr jön: - Kérem, az idő elmúlt és nincs ébresztés. - Az a parancs, hogy ma hosszú pihenést engedélyezünk. - Akasztanak? Szétnéz és úgy suttozja: - Akasztanak. Én azonban a fejemmel játszom, ha fegyencel társalkodom. - Fiam, nekem nincsenek szálaim azokhoz, akik árthatnának neked - mondom az örömmel. Tisztet, közlegényt vagy civilt akasztanak? - Nem közembert, hanem tisztet akasztanak. Visszamegyek az ablakhoz. Szék nincs a cellámban, amelyre felállhatnék. Kihúzó a bakancsomból egy jókora szeget és felhúzódok valahogy az ablakrácsig. A szeggel letörök két drótszálat, amelyek a börtönablakot fedik. Most végre látok. A tribünön, egy ismeretlen előkelőség mellett Péter Gábor áll, körülöttük több "kihallgatómat" ismerem fel (az Andrássy útról). Ott van az itteni parancsnok és az újságírók is, írószközökkel a kezükben. Valamennyien ünneplőben. Csak az akasztófa alatt áll egy középkorú férfi alsóruhában. Látom a hóhért, amint a kötelet hurkolja és hallom, amint a megjelentek közül többen hangosan nevetni kezdenek. Hirtelenül elül a zaj, mert a halálraítélt most harsány hangon felkiált: - Ártatlanul halok meg! Innen az ablakból feloldozom. Felhúzzák. De rövid időre rá leveszik a halottat a kötélről, "nehogy soká ásitson a verem." Van-e fájdalmasabb valóság a rab-temetésnél, a rabsírnál? Az elhullott állat dögtéri elföldelése hasonlít talán hozzá leginkább. De nem találó még ez a szomorú hasonlat sem, hiszen vannak ragyogó kutya-, macska-temetők egyes világvárosok közelében. Az ott elhullott állatoknak jut márvány síremlék érzelmes felirattal, koszorú, örökzöld, meleg könnyek és fuldokló zokogás. "A kedves kutya, amely itt nyugszik, felejthetetlen" - íratta a gyászoló tulajdonos a márványoszlopra. A rabnak itt, ha lehunyja szemét vagy megszinegelik a torkát, mindebből semmi sem jut: sem anyja, sem felesége. sem gyermeke nem vehet tudomást a temetésről. Soha nem száll könny, virág, ima erre a sírra. Sem kő, sem jel nem mondja el, ki nyugszik e helyen.

A kivégzés után a megjelent hatalmasságok nagy lakomára ültek össze. Annak végén, ételtől-italtól jókedvre hangolva, elhatározták, hogy elővezetettik Mindszentyt. 1949. október 15-én délelőtt történt ez. Két tiszt lépett be a cellámba:

- Az államtitkár elvtárs elrendelte elővezetését az emeleti terembe. Kövessen! Figyelmeztetem, tisztességesen viselje magát, mert különben büntetést kap! Éreztem, hogy a jóllakott, vigadó Heródes

¹ Lásd ehhez még az alábbi írásokat is: Krajsovszky Gábor: Jogos önvédelem, igazságos háború, halálbüntetés.

https://eucharisztikuskongresszus.hu/pdf/KG_hit_59.pdf

Dr. Balogh Sándor: A halálbüntetésről. Kiegészítés Krajsovszky Gábor „Jogos önvédelem, igazságos háború, halálbüntetés” című cikkéhez. https://eucharisztikuskongresszus.hu/BS_hit_60.html

gúny-mulatsága kezdődik. Elhatároztam, hogy néma leszek. Mesterem így tett, amikor ráadott fehér ruhában ott állt a gyilkos uralkodó, Heródes előtt. Szeges, nehéz bakancsom végig csattog a szűk folyosón; előttem-utánam egy-egy fegyveres, gumisarkos topánkában. Felvezetnek az emeletre. Előbb üres hivatali szobába lépünk, ahol Lenin, Sztálin, Zsukov, Rákosi képeit látom. Azután kitarul a szomszéd helyiség ajtaja. Belépek és megállok előttük talpig darócban, lefogyva és azt hiszem, halotthalványan. A társaság központjában az előttem ismeretlen államtitkárt látom, majd Péter Gábort és kíséretét. És az újságírókat. Az egész sereg rám néz és egyetlen nevetésben csattan fel. Az "államtitkár" végül int s még mindig el-elnevetve magát, azt kérdi: - Maga a Mindszenty? Hallgatok. - Egészen jól áll magának ez a ruha! - jegyzi meg s újra felnevet és a többiek vele hahotáznak. - Van valami kívánsága? - kérdi később. Némán hallgatok. - Jól van ez így, - mondja - most a nép az úr! A pápa is nemsokára a maga sorsára jut! Egy percig szembenézünk. Azután az államtitkár megint int és a fegyencet visszavezetik cellájába. Csattan az ajtó. Ott bent a fegyenc letérdel és hálát ad, hogy a názáreti Jézussal megoszthatta gyalázatát. Azután elkíséri imáival a ma reggel kivégzett fogoly lelkét az Örök Bíró elé: Adj Uram irgalmat, nyugalmat neki!>²

Mindszenty József 1956-ban megáldotta a magyar fegyvereket³

<A Magyar Honvéd Szerkesztőségének Mindszenty József bíboros ezeket mondotta: „Csodálatom fejezem ki a magyar ifjúság fegyveres harcának, a katonáknak, a munkásoknak, az egyetemistáknak, a parasztoknak, a vidékieknek és a fővárosiaknak egyaránt. Nyolc esztendő után magyar katonák tépték fel börtönök lakatjait. A derék rétsági honvédek, tisztiek voltak azok, akik szívük cselekedete szerint beállítottak hozzám és elhoztak magukkal. Meg is pihentem a kaszárnyájukban. A magyar fegyverekre főpásztori áldásomat küldöm, azt kívánom, hogy azt a dicsőséget, amit a magyar fegyvereknek szereztek, sokasítsák, gyarapítsák majd, amikor arra szükség lesz.”⁴ Ha jogos az önvédelem, az eszköz is az. Az 1956-os szabadságharc védekező háború volt a belföldi kommunisták, a betörő orosz seregek ellen. Ezt ma – semmilyen morális alapon – kétségbe vonni nem lehet!⁵>

Mindszenty József 1956-os rádióbeszéde (részletek)

<A nándorfehérvári győzelem után, amelynek 500. évfordulóját üljük, nemzeti létszámunk egyezett az akkori Angliáéval. Ám folyton szabadságharcokat kellett vívniunk.

A szabadságharc azért folyt, mert a nemzet szabadon akart dönteni arról, hogy miképpen éljen. Szabadon akart határozni sorsa, államának igazgatása, munkájának értékesítése felől. Ennek a ténynek valóságát maga a nép semmiféle illetéktelen előny érdekében nem engedi elcsavarni, kiaknázni.

A bukott rendszer örököseinek eddigi visszatekintő leleplezései feltárták, hogy a törvényes felelősségre vonásoknak minden vonalon, és pedig független és pártatlan bíróság útján kell bekövetkezniök. Magánbosszúkat el kell kerülni, ki kell küszöbölni. A bukott rendszer

² Mindszenty József: Emlékirataim. Weller Publishing Co. Ltd., Torontó, 1974. Szent István Társulat, Budapest, 1989. 345-347. http://ppek.hu/szit-pdf/Mindszenty_Emlékirataim_facsimile.pdf

³ A fegyverek megáldása ima: Rituale Romanum 1884. Bibliotheca Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis: 33292.

<https://mek.oszk.hu/14700/14781/14781.pdf> 145-148.

⁴ Magyar Honvéd 1956. október 31. 1. In: 1956 a sajtó tükrében. Kossuth Könyvkiadó 1989. 187. Összeállította és szerkesztette: Izsák Lajos és Szabó József

⁵ Krajsovszky Gábor: Isten játszik a történelem orgonáján.

https://www.eucharisztikuskongresszus.hu/KG_Mindszenty_34.html

részesei és örökösei külön felelősséget viselnek saját tevékenységükért, mulasztásért, késedelemért vagy helytelen intézkedésért.

Azt a magyar nép természetesnek találja, hogy nagy múltú és nagy értékű intézményeinkről gondoskodni kell. Ugyanebben a minőségemben továbbá megemlítem az ország hat és fél millió katolikus híveinek tájékoztatására, hogy a bukott rendszer erőszakának és csalárdságának minden nyomát egyházi vonalon felszámoljuk. Ez nálunk ősi hit- és erkölcsstanunkból és az Egyházzal egyidős jogszabályokból önként adódik.>⁶

Mindszenty bíboros Bécsben 1956-ról

<Csillagos óra nélkül a nemzet nem lehet meg. A csillagos óra úgy beletartozik a családok és nemzetek életébe, mint ahogy a levegő elkel minékünk. (...) És most értünk ahhoz az eseményhez, amelyet mi valamiképp meg akarunk ünnepelni ma. 1956. október 23-án az ifjúság és a munkásság a fővárosban Magyarországon engedélyt kért egy fölvonuló menetire. Nem az állást kicsinylem, amikor megemlítem, hogy akkor Magyarországon egy henteslegény volt a belügyminiszter és az döntött arról, hogy ne legyen ez a fölvonulás. Nem volt ennek a felvonulásnak semmiféle fegyveres szándéka, nem is volt egyiknél sem fegyver és amikor a végére értek, akkor azt mondták magukban, hát valamit mégiscsak kellene tenni, hogy ne látszunk mindent lenyelőknek. És bementek a rádióhoz, mint 1848. március 15-én a fővárosi ifjúság és ahogy azok benyújtották a szabadság nevében a 11 pontot, hát ezek is valami szabadságot akartak kihirdettetni. A rádióban megtagadták ezt. Ezek azonban már folyton sürgették, mi pedig nem megyünk el addig, amíg valami enyhülés nem lesz itten. *Egyszer csak az idegen hatalomból idetelepített ávósok, bár magyar nyelven beszéltek, kezdtek fegyverrel válaszolni ennek az ifjúsági küldöttségnek.* Egyszer csak az történt, hogy az ifjúság egy része ott maradt, a másik része pedig szaladt a magyar kaszárnyákba, hogy védekezni adjanak fegyvereket. És a magyar katonák, bár csatlósai voltak az idegen hatalomnak – ez a mi szolgaságunk – adtak fegyvert ezeknek és akkor keresztül vitték azt, amit kívántak és szembeszálltak az ávósokkal. Ebben semmi kivetni való nincsen. *A jogos önvédelem mindenkor jogi birtoka minden egyes egyéni embernek, minden egyes családnak, minden egyes nemzetnek. A jogos önvédelem jegyében tették azt, amit tettek.* Még aznap este sem gondoltak ennek a folytatására. De akkor az itt állomásozó idegen hadsereg felvonult, mert a vezetők kérték ezt. Felvonult; 70.000 emberből futja és akkor a fegyverek még kézben voltak, védekeztek. De nem ez a legjelentősebb a dologban, hanem az, hogy előállottak 10-14 éves iskolások, akiket kitanítottak az új rendszernek az iskolájában, hogyha majd az imperialisták ide jönnek, hogyan kell azokat elintézni. És ezek az iskolások azt mondták, hát amit mi tanultunk, azt most intézzük el. És több napon keresztül több mint 200 pánccélosukat az úgynevezett koktaillal elpusztították. Az iskolás gyerekek és az utolsó pillanatban fegyverre kaptak, azok most elintézték egy világhatalomnak a hadseregét. Ez volt a második csillagos óra a magyar történelemben, amely a mai naphoz fűződik.

Iskolás gyerekek és békés tüntetők leállították ezt a sereget. Most ehhez következik egy szomorú esemény, hogy a világ minket, bár kiállottunk, magunkra hagyott. A nemzet megtette a magáét, de *a világ nem volt méltó erre az áldozatra.*”

Mikor Jeremiás próféta megtalálta messze idegenben a számkivetés földjén az elásott lángot, akkor elővéve a lángot, azt mondta a száműzötteknek: vigyázzatok, el ne távolítsátok szívetekből, életetekből az Isten törvényét. Idegen földön tartsátok még erősebben a

⁶ Mindszenty József: Emlékirataim. Weller Publishing Co. Ltd., Torontó, 1974. Szent István Társulat, Budapest, 1989. 437-441. http://ppek.hu/szit-pdf/Mindszenty_Emlékirataim_facsimile.pdf

Tízparancsolatot és legyetek hűségesek az apák hagyományához. Ezt üzeni nekünk a 25 000 hős. Ezt üzeni nekünk az ezeréves magyar történelem, és ha azok áldozatosak voltak, mi is tudjunk áldozatot hozni. És ezek a hősök, ezek nagyok mielőttünk, és példájukból élünk ma, és egész életünk folyamán.>⁷

Nagy Imre plébános a békepapokról

<Magyarországon 1948-ig tűrhető volt az egyház helyzete, 48-tól 53-ig borzalmas, majd 53-tól 56-ig kis enyhülés volt tapasztalható. 56 leverését használták fel arra, hogy újból megszigorítsák az egyház elleni intézkedéseket. (...) 1977-től adtak egy bizonyos intézkedési szabadságot a püspöki karnak, visszaszorították a prominens békepapok szabad garázdálkodását és hazudozásait. Azért vigyáztak (a pártállam – KG), hogy ne legyen semmiféle reneszánsz, csak kicsi enyhülés, nem több.>⁸

Mindszenty bíboros a békepapokról

<Az 1956. november 3-én tartott püspöki tanácskozás döntése alapján Mindszenty primás felszólította az egyházmegyék ordináriusait, hogy bocsássanak el minden békepapot a vezető állásokból, s a joghatóságuk alá tartozókat rendeljék vissza egyházmegyéjükbe. Ez volt az a rendelkezés, ami pillanatok alatt romba döntötte az Állami Egyházügyi Hivatal öt éves munkáját, s a forradalom leverése után hosszú hónapokba telt, míg újra kiépült a kollaboráns papok láncolata.>⁹

<Egész máig az a tudat vigasztalhatta őket (a hűségeseket – KG): az állam üldöz engem, de az Egyház az én oldalamon áll. *Félek, hogy egyesek össze fognak omlani, és ez a rezsim és a békepapok tapsa kíséretében fog megtörténni.* Ez a dolog aggaszt engem. Ők kitartanak testi és lelki nyomorúságban, még a megaláztatásban is, az utolsó pillanatig. Ha most magas hivatalt foglalnék el ily módon leírt háttérrel, kemény kritikának tenném ki magamat és gondtalan életemet.>¹⁰

<Aki a helyzetet nem közvetlen közléről ismeri, az képtelen hű képet alkotni magának erről a megalázó és perverz helyzetről, a segédhadként felhasznált békepapok szolgálékúságéről, felelőtlenségéről és nem ritkán gátlástalan lelkiismeretlenségéről. Még ha kezdetben nem is vezette őket kimondottan romlott szándék, csak erkölcsi gyengeség és az üldözéstől való félelem; később, mint az Állami Egyházügyi Hivatal vallásgyűlölő megbízottainak belső munkatársai, s azok papokhoz nem illő szórakozásainak részesei, imaéletük teljes elhanyagolásával hitüket veszítik. Ebben a romlott szerepükben, ahogy megpróbálják elhallgattatni a lelkiismeret szavát, legfeljebb valamilyen egyénileg kialakított hitbeli felfogáshoz igazodnak. De vannak köztük párttagok, pártiskolát, pártakadémiát végzett rangos pártfunkcionáriusok, ÁVH tisztek, amit persze titokban tartottak, de azután nyilvánossá vált a szabadságharc alatt. Kiképzésük is titokban történik a különleges feladatokra, s mint hitehagyott papok érkeznek meg valamelyik idegen egyházmegyébe, hogy ott átvegyék a püspöki helynöki vagy

⁷ 1972. október 23. Bécs, Kapucinus-templom. P. Szőke János: Öt év száműzetés – Mindszenty József bíboros a bécsi Pázmáneumban. Don Bosco Kiadó, Budapest 2010. 100-103.

⁸ Beszélgetés a békepapi mozgalomról Nagy Imrével, a Bosnyák téri Páduai Szent Antal plébánia néhai plébánosával. Szent Kereszt – Ökumenikus Magazin 2004. 5. szám 14-15.

<https://szentkereszt.net/2004-5-tuba-marian.html>

⁹ In: Balogh Margit: Mindszenty József (1892-1975) II. MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Budapest, 2015. 1026-1027. A Magyar Katolikus Püspöki Kar tanácskozásai 1949-1965 között Dokumentumok II. kötet. Borovi József gyűjtésének felhasználásával összeállította Balogh Margit. METEM, Budapest, 2008. 803. Vezető békepapok elmozdításáról szóló levéltári dokumentumok – Rosdy Pál: (szerk.): A katolikus egyház 1956-ban. Budapest, Új Ember, 2006. 135-139.

¹⁰ Mindszenty bíboros levele a (vatikáni) bíboros államtitkárhoz (H. J. Cicognanihoz) 1964. március 25. In: Somorjai Ádám OSB – Zinner Tibor: A Szabadság térről Washingtonon át a Vatikánba – és vissza. Mindszenty József bíboros, primás, esztergomi érsek követségi levelezése az Apostoli Szentszékkal 1956-1971. Veritas Történetkutató Intézet – Magyar Napló • Budapest, 2016. 196.

irodaigazgatói állást. Külföldi utazásaikkal és szerepléseikkel is a bolsevizmus érdekeit szolgálják. Ilyenkor az a feladatuk, hogy hamis tájékoztatást adjanak az Egyház és a kommunizmus viszonyáról a szabad világ keresztényeinek. Legtöbbször külföldi kapcsolatokkal rendelkező papokat, püspököket hoznak magukkal, akik ismerőseiknek az ő jelenlétükben beszélnek (csevegnek) a magyar egyházi életben uralkodó normális állapotokról. De az is megesik, hogy magas állású egyháziak ezek nélkül a kísérők nélkül is leadják külföldön az előírt tájékoztatást a »normális« hazai egyházi helyzetről.>¹¹

Adriányi Gábor a békepapokról

<A magyar katolikus közvélemény és papság rokonszenvvel, megértéssel és szeretettel fogadta lépésünket. Csodálta azt a bátorságot, amellyel a fiatal, centralista kispapság odaadta vérnélküli áldozatra életét. Az öreg és fiatal papság egyaránt útmutató példát látott benne, csak egyedül a békepapok és a megalkuvók szörnyülködtek. Ez a lépés vízválasztó volt a magyar papság életében, mert mindenkinek ettől kezdve állást kellett foglalnia: vagy a békepapság ellen, vagy mellette. Az előljárók és a tanárok azonban szomorú feladatra vállalkoztak: végrehajtották egy kommunista állam gyalázatos büntető szankcióját ártatlan és hűséges kispapokkal szemben.>¹²

A megbocsátás hősies foka

<Bölcsvölgyi atya a megbocsátást is hősies fokban gyakorolta. Erre szép példát találunk egyik itt elhangzott templomi beszédjében: »Atyám, bocsáss meg nekik - mondta az Úr keresztben függve, amikor köpködtek feléje - mert nem tudják, mit cselekszenek.« Valóban, a gyűlölet vakká teszi az embert és nem lát tisztán, nem tudja, mit cselekszik. Talán nem árulok el titkot, amikor elmondom, hogy életemnek egyik legmegrázóbb pillanata volt - nem nagyon régen, senkinek se mondtam el, még a testvéreimnek sem - valaki felhívott este telefonon és megkérdezte, hogy eljöhete-e hozzám és hogy mikor. Azt mondja, én nem fogom őt megismerni, ő azonban megismer engem. Mondtam: kérem, jó lesz este 9 után? Megegyeztünk és este 1/4 10-kor becsengetett valaki és azt mondta - nem akarom a nevét mondani, bár nem hittem el akkor sem, hogy úgy hívják - őrnagy, nyugalmazott őrnagy vagyok, s előtte a nevét is megmondta. *Bizonyára emlékszik arra, amikor letartóztatásának az éjszakáján belerúgtam abba a rozoga székbe, amelyre meztelenül ráültettük - annyira, hogy a szék teljesen szétment és még én magam is beleremegtem.* Most én azért jöttem el - mivel az egyik nevetem megmondtam, ő bemutatkozott, hogy hívják; de én tudtam, hogy ezeknek nyolc-tíz nevük is van - mivel megmondtam az egyik nevetem, talán fel tudna deríteni és akkor nekem nagyon szomorú sorsom lenne. *Meg tud-e bocsátani?* S akkor erre az Apor Vilmos jelenetre gondoltam - különben se tartottam számon, csak, mint eseményeket a dolgokat, de mint haragnak, vagy neheztelésnek, pláne bosszúnak a tárgyát sose forgattam magamban. És megöleltem, s elkezdett könnyezni. Azt mondja: *csak* ezért jöttem. Hát egy picit még elbeszélgettünk és úgy váltunk el, mint jó testvérek. Ezzel tulajdonképpen nem magamat akarom most igazolni, vagy nagyobbítani - Isten látja a lelkemet - hanem inkább azt, hogy milyen döbbenetes tud lenni, amikor valaki föltételezi a másíkról, hogy bosszút tud állni, ha akar valakin, mert hiszen ma, nagyon jól tudjátok, a bosszúállásnak a fergeteges időszakát éljük. (1990. február 18, Árpádházi Szent Margit templom)>¹³

¹¹ Mindszenty József: Emlékirataim. Budapest, Szent István Társulat, 1989. 434. Lásd ehhez még: Krajsovszky Gábor: Mindszenty bíboros lelki számkivetettsége – egyházi megnyilatkozások Mindszenty bíboros és szellemisége ellen. Vasi Szemle 2015. 5. 804-824. <http://www.vasiszemle.hu/2015/05/krajsovszky.htm>

¹² Salacz Gábor: A Magyar Katolikus Egyház tizenhét esztendeje (1948-1964). Dissertationes Hungaricae ex Historia Ecclesiae IX. Görres Gesellschaft München 1988. 224. Sorozatszerkesztő: Adriányi Gábor

¹³ Krajsovszky Gábor: Akik igazságra tanítottak sokakat, tündökölnék örökkön-örökké, miként a csillagok (Dán 12,3) I–X. Válogatás Bölcsvölgyi Zoltán atya beszédeiből és elmélkedéseiből. 42. https://mek.oszk.hu/14700/14792/pdf/14792_1.pdf

Mindszenty bíboros viszonya a kommunista rendszerhez

<Álljon itt Mindszenty bíborosnak a kommunista rendszerhez, illetőleg kommunista személyekhez való viszonyáról egy 1974-es torontói sajtókonferencián elhangzott nyilatkozata. A sajtókonferencián többek között az alábbi kérdést intézték hozzá: „Eminenciád úgy 1956-ban kiszabadulás után, mint most, Magyarországról való kijövedele után kijelentette, hogy megbocsát minden ellenségének. Ez vonatkozik a kommunistákra is?” Mindszenty válasza a következő volt: „Igen, minden ellenségemnek megbocsátok, de ez nem jelenti, hogy életem utolsó percéig ne harcoljak a kommunista rendszer ellen, a nemzetemet és a kereszténységet elnyomó zsarnokság ellen. Az ellenségeimnek személy szerint megbocsátok – de a kommunista *rendszernek* soha!”>¹⁴

Olvasói hozzászólás – Keresztény Élet hetilap

<A *Keresztény Élet* február 23-i lapszámában tartalmas elmélkedések jelentek meg az ellenségszeretet evangéliumi tanításáról. Ami ezzel az evangéliumi résszel a katolikus erkölcstan tanítása szerint is szoros kapcsolatban van, de annál kevesebb szó esik róla, az egyrészt a jogos (ön)védelem kötelessége, másrészt a megbocsátás kérdésének egy további fontos szempontja. A szeretetnek sorrendje van: első az, akiről kötelességem gondoskodni (és akikhez szoros érzelmi viszony is fűz), tehát például házastárs, gyermekek, szülők, hozzátartozók. És csak *legvégsőként* következik az ellenség, akivel kapcsolatban viszont a következő a morális alapelv: az ártatlan áldozat joga – *épp a szeretet parancsa alapján* – előbbre való az ártó támadó jogánál. Aki tehát nem védi meg, nem akarja megvédeni (akár fegyveres erővel is – ez az alapja a haza kötelező védelmének is) az ártatlant az ártó támadóval szemben, az *mulasztással* követi el a súlyos bűnt, nevezetesen a köteles védelem tudatos és szándékos elmulasztását. Az ellenségszeretet tehát egyáltalán nem zárja ki, sőt, egyidejűleg magában foglalja az ellenség hatástalanná tételének kötelességét is (gondoljunk csak arra, hogyha a nagy nemzeti hősök nem vívták volna meg példának okáért a török elleni háborúkat, akkor Európa már régen nem létezne – a mai dekadens Nyugat pont ezt az alapelvet nem veszi tudomásul, aminek minden téren felbecsülhetetlen káros következményei vannak). Aki a nemzeti hősokeket (például Szent István királyt, Hunyadi Jánost, II. Rákóczi Ferencet, Kapisztrán Szent Jánost) tiszteli, annak ezt az erkölcsi alapelvet is tiszteletben kell tartania, ha következetes akar maradni. Másrészt ehhez még egy további szempont is szorosan kapcsolódik: az Istentől kapott megbocsátásnak *az ártó támadó szempontjából is* alapfeltétele az őszinte bánat, a bűnök bevallása és lehetőség szerinti jóvátétele. Ennek hiányában az Isten sem tud senkinek sem megbocsátani.>¹⁵

¹⁴ Mindszenty József: „Életem utolsó percéig harcolok”. Sajtókonferencia Torontó, 1973. szeptember 21. Magyar Élet, 1973. október 6. In: Mindszenty József: Szentbeszédék III. Vasárnapi Levél, Wien, 1973. (11/12), 50-53.

¹⁵ Krajsovszky Gábor: Ellenségszeretet /Olvasóinké a szó/ – Keresztény Élet 2025. március 9. 9. old.